

In hta aequalia spacia conficere pertransiendo s. aliam et alia s. em spaty s. in
 aliam, et aliam sui partem. At v. mobile manū s. in nullum sui punctum de-
 terminate s. transire tantum spatum quantum mobile minus conficit s. in quoduis
 punctum in eo designatum, atq. velocitatem motus localis accipiendam eē iuxta qua-
 sitatem linearum quas mobilia describunt suo motu Sabita roē unius & eū-
 dem puncti. #

Ad 2. am neg. ē maior & ad probatio em eius neg. ē illa consequentia s. aequē
 descendere, q. aequali celeritate mouerentur. Nam descensus attendit p. nes ma-
 iorem accessum ad centrum terra & qm illa mobilia semper aequē accedēt
 suo motu ad centrum terra aequali descenderent: at v. velocitas motus localis accendi-
 tur p. nes maiorem vel minorem Eogitudinē spaty quod ā mobili conficitur in p. ore
 aequali.

Unde nam tanguam ex cā accipi-
 enda sit velocitas motus q. secūda.

Est imprimis in hac q. p. comperto statuendum nō p. eē fieri actio em ubi ex-
 parte virtutis actiua ad resistētiā ē p. p. o s. aequalitatis, aut minoris inaequalitatis
 sed solum ubi cernit p. o s. maioris inaequalitatis. quing. igr. cas. s. ingere possu-
 mus & quarum aliquo sumenda cognoscenda q. sit, motus velocitas maior aut
 minor aut aequalis. Una earum ē proportio virtutum agentium: altera ē proportio
 resistētiarum, 3^a ē proportio excessuum virtutum agentium ā suas resistētiā. 4^a ē
 proportio proportionum virtutum agentium ad suas resistētiā, vltimo ē proportio
 excessuum virtutum agentium supra suas resistētiā non simpliciter sed Sabitaroē
 quantitatis resistētiarum. #

Sit igr. in hac q. p. prima Concl. Velocitas motus non attenditur p. nes proportionem
 quam habet una virtus actiua ad aliam, quae quidem suadetur. Nam imprimis si
 virtutes actiuae agunt in resistētiā inaequales non ē veresimile talem eē proportio-
 nem inter motus earum quo ad velocitatem, qualis ē proportio unius virtutis ad aliam.
 Et enim si virtus ut sex moueat resistētiā ut unum et virtus ut quatuor resistētiā
 ut trios inter virtutes actiua ē proportio sex qui altera, nemo tñ afferere audebit
 virtutem ut sex mouere resistētiā ut unum solum sex qui altero velocius quam mo-
 ueat virtus ut quatuor resistētiā ut trios cum virtutis ut sex ad resistētiā
 ut unum sit proportio sexupla virtutis v. ut quatuor ad resistētiā ut trios sit
 sex qui tertio, deinde v. si paritas virtutes actiua mouere resistētiā aequalis non
 dum tñ erit talis proportio motus quo ad velocitatem qualis fuerit proportio
 unius virtutis actiua ad aliam, nam aliquis si virtus ut quatuor moueret resistē-
 tiā ut trios aliqua velocitate, virtus etiam ut duo quae ē subdupla ad quatuor
 moueret eandem resistētiā subdupla velocitate, quod ē impossibile cum

ad propor.

cum a proportionem minoris inaequalitatis nulla sit alio quod si ponat virtutem
 a huiusmodi inaequalitatis aequales, s. virtutis ad resistenciam ee proportio
 nem maioris inaequalitatis adhuc conel. posita vera e. Nam si virtus ut centum edoce
 moueat resistenciam ut centum tanta velocitate, virtus ut 220 qua e' dupla ad
 superiorem mouebit eandem resistenciam multo plus quam duplo velocius, ete
 nim si in altera parte statim ponat centum libras & in altera 220 Sa moue
 bunt illas tardissimo motu quod si huiusmodi addat aliam 110 ita ut sint 220 Sa moue
 bunt illas rapidissimo motu ut experientia comperit e' non aut solum duplo
 maiori velocitate.

2^a conel. velocitas motus non attenditur penes proportionem resistenciarum
 qua eodem ferre modo probat quo superior. Imprimis si resistenciam moueat
 ab inaequalibus virtutibus no e' verisimile tale ee proportio motuum quo ad velo
 citatem qualis e' proportio resistenciam ad resistenciam. Nam si resistenciam
 ut unum moueatur ab virtute ut 40 et resistenciam ut duo ab virtute ut quatuor
 resistenciam ut duo ad resistenciam ut unum e' proportio dupla. Nemo aut
 dicat resistenciam ut unum moueri ab virtute ut quatuor solum duplo velocius
 huiusmodi quam moueat resistenciam ut duo a virtute ut 4. Deinde qd pon
 mus resistenciam moueri ab aequalibus virtutibus ee qd proportionem maioris
 inaequalitatis virtutis ad suam resistenciam in proposita accertione
 testima e'. Nam si 100 libras posita in altera parte statim moueat tanta
 velocitate 100 libras posita in altera p. eadem 100 libra mouebunt quatuor
 plus quam duplo velocius ut experientia testatur. //

3^a conel. velocitas motus non attenditur penes proportionem quam habet
 excessus virtutis agentis supra suam resistenciam qua probat, quia si virtus ut duo
 moueat resistenciam ut 10 tanta velocitate, virtus quoque ut 20 mouebit re
 sistenciam ut 5. aqua velocitate per quartam regulam huiusmodi, qe qualis e' prop.
 virtutis ut 20, ad resistenciam ut 10 talis etiam e' virtutis ut decem a resistenciam ut
 5 cum vtroque sit dupla proportio. At. si velocitas motus eet attendenda penes
 proportionem excessum supra resistenciam virtutis ut 20 deberet mouere resistenciam
 ut decem duplo velocius, quam virtus ut decem resistenciam ut quinq. Nam dupla
 proportio e' inter excessum quo maior ^{virtutis} excedit suam resistenciam, et excessu
 quo minor virtus suam superat resistenciam ut inueni patebit. confirmatiq' asser
 tio Sac quo experientia comperit e' excessum virtutis motus qui sufficit ad mo
 uendam minorem resistenciam tanta velocitate non sufficere ad mouendam
 maiorem resistenciam aqua velocitate ut si sumas duas stativas atq' una illas
 habeat ex vno p. libram unam, et ex altera alteram, altera v. stativa ex vno
 parte

parte habeat centum libras totidemque exalt. deinde v. addat excessum unius lib.
ad alteram p. prioris statere talis excessus in causa erit ut altera libra moue-
atur motu ad modum veloci; quod si idem excessus addatur ad alteram partem
posterioris statere, altera profecto pars motu tardissimo mouebitur, et per
exiguū spatium //

4^a assertio velocitatis motuum ex parte causa non attendendo penes propor-
tionem, proportionum virtutum agentium ad suas resistencias, nec n. neorime
ut qualis fuerit proportio seu proportio naturae geometricae, inter proportionem
vnius virtutis ad hanc et suam resistenciam, et proportionem alterius virtutis
ad hanc ad suam resistenciam, talis quoque sit proportio vnius motus ad altera.
concl. Haec probat. qm̄ alioquin concedendum eēt, si vnius ut duo moueat re-
sistenciam ut vnum tanta velocitate virtutem ut quatuor quae ē duplo ad vir-
tutem ut duo moueret eandem resistenciam dupla velocitate, et virtute ut octo
qua dupla ē ad virtutem ut quatuor non moueret eandem resistenciam ut vnum
velocitate dupla maiori quam vnius ut quatuor, imo quod magis mirandum est
nec virtutem ut 12 quae ē tripla ad virtutem ut 4 nec virtutem ut quae ē
triplo sexquialtera, sed eandem virtutem ut ibi quae ē quadrupla quae in oīa ab-
surdum vni. Sunt tamen qui oppositam concl. sibi persuadeant quam confirmo-
re nituntur ex quarta, et septima regula Arist. nam in 4^a docuit quod si tanta
virtus mouet tantam resistenciam per tantum spatium in tanto spore dimidium
virtutis mouebit dimidium resistenciam per idem spatium in spore aequali, aequa
celeritate quod probabit quia quae proportio ē virtutis ad totam resisten-
tiam eadem ē inter dimidium virtutis, et dimidium resistenciam. In 7^a etiā
docuit quod si dua virtutes diuersae
per aequale spatium coniunctae quosq. mouebunt eandem resistenciam coniunctas
in spore aequali per aequale spatium et aequa velocitate, quod probabit qm̄ qua-
lis ē proportio vnius cuiusq. virtutis diuisa ad suam resistenciam diuisam
seu seorsim acceptam talis ē proportio vnius virtutis coniunctae ad totam resisten-
tiam

Quod si aduersus eas obijciat prima regula Arist. quae cum eorū sententia
pugnare videtur, nam iuxta primam regulam si vnius ut octo moueat resistenciam
ut duo tanta velocitate eadem virtus mouere debet resistenciam ut
vnum duplo velocius: at v. iuxta eorū sententiam debet moueri velocius

ad resistenciam ut duo sit quadrupla proportio;
ad resistenciam ut vnum sit octupla; octupla autē ad quadruplam non sit
proportio dupla, sed sexquialtera im̄, si inquam ita obijciat respondens
regulam Arist. solum eēt intelligendam qm̄ virtus ad resistenciam ē duplo
non v. qm̄ ē maior quam duplo ut v. grā qm̄ virtus ut octo ē dupla ad

resistenciam

resistentiam ut 4. recte sequitur si virtus ut octo mouet resistentiam ut 4. tanta
 velocitate eandem virtutem mouere dimidium resistentia s. resistentiam ut duo
 duplo velocius quia virtus ut octo ad resistentiam ut 4. e. proportio duplo. ad resis-
 tentiam v. ut duo e. quadruplo. quadrupla aut ad duplam e. proportio duplo. Ni-
 hilominus 4. a nra assertio e. amplectenda. Et ad confirmationem opposita opini-
 onis facile respondebimus si prius quintam assertionem subiiciamus //

Sit igr. s. assertio. velocitas motus ex parte ca. attendenda e. penes proportionem
 excessum virtutum motuarum supra suas resistentias non simpliciter sed Sabitaroe quo-
 titatis resistentiarum, ut aut Sac conel. pateat nonnulla prius sunt animaduerte-
 da. in primis maiorem excessum requiri ad mouendum aqua celeritate, maiore
 resistentiam quam ad mouendu minorem in quo. propositione nemo e. qui disca-
 ceat pot. h. suaderi tum ex illis experimentis quae superius adducta sunt in con-
 firmatione 3. assertionis, tum etiam ex 4. a regula Aris, nam si virtus ut sex
 moueat resistentiam ut 4. et virtus ut tria mouet resistentiam ut duo motus
 sunt aequalis velocitatis per quartam regulam & in excessu virtutis ut sex supra
 resistentiam ut quatuor e. duorum graduum. Excessus v. virtutis ut tria supra resis-
 tentiam ut duo excessus e. vnius in gradus, aduertitur e. denique ut motus sit aequalis
 velocitatis opus ee ut qualis fuit proportio resistentiae ad resistentiam talis sit pro-
 portio excessus vnius virtutis motuae. supra suam resistentiam ad excessum al-
 terius virtutis motuae supra suam. In qua etiam propositione nemo dissentit. Ete-
 nim aperte colligitur ex quarta regula Aris quae aboibz sine ulla limitatione
 admittitur, 3. aduerte qualis fuerit proportio excessuum virtutum motuarum
 supra eandem resistentiam talem fore proportionem velocitatis motus ad motu
 v. gra. si virtus ut quatuor moueat resistentiam ut duo tanta velocitate virtus
 ut sex quae habet duplicem excessum supra eandem resistentiam mouebit ea-
 eam duplo velocius, & virtus ut octo quae habet triplum excessum mouebit tri-
 plo velocius et ita impinhi. In hac propositione no oes conueniunt. Cete-
 rum eabz roq. satis consonantia. //

His positis patebit assertio s. exijs duabus regulis quarum primo e. Si vir-
 tutes motuae Sabuerint aequalis proportionem ad suas resistentias, tunc motus
 erunt aequalis velocitatis ut si virtus ut sex moueat resistentiam ut 4. et vir-
 tus ut tria resistentiam ut duo motus erunt aequalis velocitatis qm sicut vir-
 tus ut sex ad resistentiam ut 4. e. proportio sexquialtera ita etiam virtus ut
 tria ad resistentiam ut duo e. proportio sesquialtera. In qua regula oes
 conueniunt eodem nituntur, quarta s. septima regula Aris. vnde Ales non
 abiret probauit quam gr. v. vobis seruati eadem proportio virtutum
 motuarum

motuarum ad suas resistencias. **¶** 2^a regula est si virtus motiva non ha-
 buerit aequales proportiones ad suas resistencias hinc a virtute maioris proportio-
 nis sumat pars qua habeat tantam proportionem ad suam resistenciam qua
 tam habet virtus minoris proportionis ad suam. Deinde qualis fuerit ^{proportio} excessus partis
 sumptae supra suam resistenciam ad excessum quem habet tota virtus supra
 eandem resistenciam talis erit proportio velocitatis motus facti a virtute maioris
 proportionis ad velocitatem motus facti a virtute minoris proportionis v. g. 2^a
 si virtus ut octo moueat resistenciam ut duo, si virtus ut sex moueat resistenciam
 ut 4, ~~et~~ ^{erit} velis intelligere qualis sit proportio velocitatis vni^{us} motus ad ve-
 locitatem alterius facti a virtute ut octo qua habeat maiorem proportionem: su-
 ma virtutem ut tria qua se eandem proportionem ad resistenciam ut duo qua
 habet virtus ut sex ad resistenciam ut 4. cum aut excessus virtutis ut octo supra
 virtutem etiam ut duo habeat proportionem sexuplam ad excessum quem vir-
 tus ut tria habet supra eandem resistenciam, dices virtutem ut octo mouere resis-
 tentiam ut duo sexuplo velocius quam virtus ut sex moueat resistenciam ut 4 id
 quod uti suadebit ex dictis. Nam virtus ut tria per ^{am} regula mouet a quo-
 celeritate resistenciam ut duo, atq. virtus ut sex resistenciam ut 4. sed virtus
 ut octo mouet resistenciam ut duo sexuplo velocius quam virtus ut tria, eoque
 excessus virtutis ut octo supra resistenciam ut duo, sit sexuplus ad excessum vir-
 tutis ut tria supra eandem resistenciam: q^o mouet sexuplo velocius quam vir-
 tus ut sex mouet resistenciam ut 4.

Latissimam patere potest solutio confirmationis eius qua opposita sententia probabitur.
 Nam ex illis duobus regulis hinc solum colligitur quod fuerit aequalis proportio
 virtutis motuarum ad suas resistencias, motusque aequae celeritatis (quod in
 priori regula earum quas nos adduximus continetur) non aut in vniuersum
 talem esse proportionem inter velocitatem motuum, qualis est proportio inter pro-
 portiones virtutis motuarum ad suas resistencias.

Annotationes in octavum Physicorum librum & ultimum.

superioribus ut cumq; probavit Ar. s. deueniendum ee ad vnu
primum moues atq; vnum primum motum id paulo accuratius Soc. ultimo physicorum
lib. demonstrat. qui in quinq; partes describitur: In quarum prima nititur. Alie
tendere motum nunquam incipisse sed fuisse semper perpetuum futurum ee. In
2^a v^o docet quo pacto res omnes se habeant ad mouere & quiescere: In 3^a probat
accuratius quam in lib. 7° ee quod mouetur moueri ab alio: In quarta ostendit
praeipuum institutum s. ee deueniendum ad vnum primum moues vni q; primum
motum: In 5^a demq; multa tradit de primo motu atq; de primo motore.

Quod motus vtriusq; sit aeternus Cap. i^{um}

Yn hio Suis cap. reuocat Ar. in q^{em} fuerit ne motus aliqui oritur, cum antea
est & vtrum aliqui periturus sit, ita ut nullus vltra sit futurus an v^o nec inceperit
vquam, nec perire debeat sed semper fuerit sit q; perpetuo futurus: ubi q; propo
nitur non de hoc aut illo motu sed in genere ut ipsa forma q; & res. Alie demonstrat.
Motum q; relaturus Alie philosophorum sentias, s. q; propositam q; aperit
prius in quo & omnes conueniat inquit q; oes eos qui de na aliquid dicunt motum po
suisse, sum quia mundum ee affirmant, sum quia in gnratioe et corruptione
o^{mn} rerum versatur contemplatio qua gnratio, corruptio v^o sine motu ee noⁿ pot.

Verum qui mundos. In hoc loco refert Alie sentias philosophoru quoz
alij motum semper fuisse dixerunt: alij v^o non semper. Nam qui infinitos
mundos posuerunt sibi consequentes succedentes per gnratioem et corruptione
motum semper fuisse censuerunt, quod mundorum gnratioes et interituz sine
motu ee non pnt, qui etiam vnum mundum ee dixerunt, ita quod semper fuerit
eandem de motu sentiam amplexi sunt, qui tu vnum tantum vni ee dixerunt
mundum, ac noⁿ semper, q; nec motum semper ee putarunt.

Exys aut ordiemur. Deinceps nititur Alie ostendere nonnullis roibz
motu

tex

tex

motum nunquam incepisse. Sed ab aeterno fuisse. Supponit prius moueri, et mobile de-
bere motum precedere saltem na quod facere ait, tum ex destructione motus, tum etiam
q̄ nemo erit qui non concedat id solum moueri aliqua specie motus, quod prius
poterat moueri tali motu id q̄ solum mouere quod antea poterat mouere, deinde
ita argumentatur. Si motus aliqui incepisset ita ut eēt primus antequam nullus
existeret sequeretur dari motum priorem primo consequens ē falsum: q̄ motus
nuncquam incepit sed fuit ab aeterno, sequellam probat qm̄ falsus motus alicui
ius ē mobilis, & ab aliquo mouente quā illum antecederent ut patet ex suppo-
sitione: vel q̄ mobile illud et mouens fuissent in aliquo spore facta, vel fuissent
ab aeterno si facta per aliquem q̄ motum quare motus ille eēt prior primo: si
v̄ eēt ab aeterno, & motus eorum incepissent post duratione infinite
praterquam quod videatur falsum eē, ideo mouens non mouisset ab aeterno quod
eēt aliquod impedimentum ad quod remouendum debuit precedere motus, et
ita ille motus eēt prior primo quod erat probm. //

tex.

Insuper quoniam modo. Probat 2^a voc motum fuisse ab aeterno, prius
aut duo quadam supponit, alterum ē prius, & posterius duratione nō eē, s̄metipso.
alterum ē spū non eē sine motu. Deinde argumentatur. Si spū ex vtraq̄ parte
ē aeternum etiam motus: At spū ē: q̄ et motus. Maior patet ex suppositione.
minorem v̄ in primis probat ex illius auctoritate, qm̄ fere oēs phili. prater Platō-
nem, qui spū simul cum celo factum eē, & nō ab aeterno existisse putauit existi-
mauerunt spū nunqua ortum fuisse, deinde v̄. Sac voc. Omne spū s̄metipso
dicitur instanti aliquo, tum a parte ante, tum a parte post; sed omne instanti e prius
futuri spū, et s̄metipso praterit: q̄ ante quoduis spū, quod quis dicit eē s̄metipso
a parte ante, dabitur aliquod spū & s̄metipso post quoduis spū aliud atq̄ aliud: quo-
re spū ex vtraq̄ parte aeterna ē.

tex.

Eadem erit ratio. ostendit 3^a voc motum eē aeternum a parte post, argumen-
tatur q̄ hoc patet. Si motus posset perire ita quod dandus eēt motus aliquis postquam
nullus eēt futurus, sequeretur dari mutationem posteriorem postreman: consequens
ē aperte falsum: q̄ motus ē aeternus a parte post; sequellam probat quia ex eo q̄
aliquid de numero corruptibilem moueri desistat, non ob id desinit eē mobile.
Nam cum ut Ar. putauit nihil posset annihilari, semper manebit quidpiam constans
eadem mo. quod sit mobile: cumq̄ debeat eē corruptibile, tandem corrumpetur;
atq̄ ita dabitur motus posterior eo qui vltimus eē dicebatur, adiungit aut. nō solu
ipsum s̄re aliqui corrumpendum, sed etiam id a quo corrumpitur, si forte sit
etiam corruptibile. //

Caput. secundum.

Hoccap. soluit. Alj roes quibus aliqui probaret motu no fuisse ab aeterno, sed eo pratermissio dicamus quo pacto diluenda sint roes quibus Ar conatus e ostendere motu, ac mundi aeternitatem.

Quo pacto diluenda sint roes quibus Alj conatus est ostendere motum ac mundum ab aeterno fuisse.

2o Prima.

Quoniam fides catholica docet mundum no fuisse ab aeterno, sed uno cum tempore incepisse opus e ut Alj roes soluantur, ne forte quidquam concludere videantur.

Ad iam igr roem si ve ut noie motus intelligat quamcuq; mutatione quae sit supposito aliquo subio neg. e sequella: Et ad probationem concedenda mouens et mobile praecessi se na primam mutationem s. motum primi mobilis: Et cum ut tenus queritur, aut primum moues, et primum mobile, fuerunt facta, aut fuerint ab aeterno: dm e primum moues hoc e Deum, optimu. Max. fuisse ab aeterno: Primum aut mobile fuisse factum no quidem per mutationem qua fiat praesupposito a liquo subio, sed per creationem, seu productionem ex nihilo, quo caelum emanauit a Deo nulla praecedente alia mutatioe. Et ad argumentum quod elicitur ex ipsa primo roe Alj, s. non potuisse Deum incepisse creare post durationem infinitam imaginariam, nisi hinc haberet aliquam affectione ex voluntate quae antecand haberet, et qua aliquomodo eet mutatus, quod tn no e admittendum in Deo. Occurrendum e negando antee. cum n Deus agat per intellectum, et determinatione sua voluntatis, qua vult res ee in tali vel tali duratione, hoc ipso quod ab aeterno liberet praeterit, res futuras ee in tali duratione, res in eadem duratione ee incepserint sine ulla mutatione, et variatione, ut calor emanat ab igne, et in aqua recipitur, non quidem facta mutatioe in igne, sed in aqua. Quod si noie motus, intelligat Ar. vel intellexisset, mutatione latius sumptam, ut etiam comprehendat se creationem, qua improprie dicitur mutatio, hinc similr neganda eet sequella: et ad probationem negandum eet mobile, seu id quod produciatur per primam creationem, debere praecedere na creationem ipsam (nisi forte in igne ea materi alij) mo potius ee postevius na creatione quatenus creatio e usq; ad id quod

Sic itaq; arg.

quod producat, & ad argum^{tu} quod alicui potest ex supposito. Alij, seu ex probatioe quod
p. prius nō ē aliquid potest fieri, quam ē factum: dicitur in ijs quae producuntur per
creationem id solum ē verum per potiam logicam, seu non repugnantiam quae
uenit illij nō rōe alicuius potia nali, quam nse habeant sed rōe potia nali quae
cernitur in causa efficiēti a qua sūt produci.

Ad 2^{am} roem Alij neganda ē minor pp. Et ad probatioem posteriorē (nam
prior nullius ē momenti) negandum ē quoduis instans ē finem sporis praeteriti
& initium futuri, nam instans in quo deus creauit caelum & terram et quod fuit
ultimu non ē motus caeli, ita ē initium sporis, ut ante illud nullū oio fuerit spus.

Ad 3^{am} roem dicitur motum nō ita seruire debere, ut post diem iudicij nulla sit
futura mutatio, et creaturas rōales: licet ha quoque mutatioes possint seruire
per absolutam dei potiam, qui in pte in nihilum redigere oia quae creauit, cessabunt
in gmatioes, & corruptioes verum, motus caelorum, alteratioes, & in vniuersum
omnes mutatioes praeter eas quae sunt apud inferos, aut a beatis. // 2

Ad id v. quod Ar. ait, semper ē mansurum aliquid corruptibile, quo tan-
dem corrumpatur dicitur licet res quae manebunt intra orbem lunae mobiles
& corruptibiles suapte nō ē debeant nunquam in debere moueri, aut corrum-
pi, aut quia t placet quibusdam, cessare debet motus primi mobilij sine quo non
pōt ēē vlla mutatio in ijs inferioribus, aut certe quia deus nō concurreret de-
inceps suo concursu vbi ad cauendās actioes in ijs inferioribus quae iam fut
non erunt necēria.

Utrum mundus Diuina potestate ab aeter-
nitate esse potuerit. ¶ Secunda.

Utrum potuerit quidquam ex aeternitate a Deo
creari Artic. ius

Yllud imprimis in hac q. sese nobis offert discutiendu. Potuerit ne quid-
quam ex aeternitate creari a deo op. Max. Nam si nullius rei creatio ab a-
eterno admitti pōt, nullus relinquitur locus futurae disputationi de mundi pro-
ductione ab aeterno. In hac igr re magna ē dycentio inter auctores, nam
magnus Albertus ad finem primi cap. huius lib. et Henricus de Gandauo,
colib. i. q. 1. et colib. 3. q. 1. Marcylius item, et alij putant imposs.
re creaturam aliquam ab aeterno fieri potuisse a deo op. Max. Contra v.

nominales.

nominales, ut Gregorius Ariminensis in 2° de f. c. 9. 3. et octavam in eode 2° p^o tant totum hoc uniuersum eo ordine quo nunc profertur ab aeterno fieri potuisse, alij v^o mediam sententiam sequuntur. Durandus enim in 2° de f. c. 9. 2^a et 3^a esse ait nullam rem successiuam ab aeterno esse potuisse; alij v^o alij sentiunt.

Stio

Ut igitur in hac q^o certum quid statuamus sit prima conclusio. Creaturam fuisse ab aeterno per creationem possibilem fuit, quia confirmatur hoc modo: quod non implicat contradictionem potest a Deo fieri: sed creaturam ab aeterno esse creatam fuisse ab aeterno non implicat contradictionem: 1° potuit creatura ab aeterno esse creata a Deo; maior nota est. Minor probatur quia nulla est repugnantia ex parte Dei creatantis, nec ex parte rei quae creatur, nec denique ex parte creationis ipsius ab aeterno: igitur nulla est repugnantia. Prima pars huius antea praeterquam quod ab omnibus libere quam si ageret ex necessitate natura, atque si ageret ex necessitate natura, mundum ab aeterno produxisset: 2° agens libere mundum ab aeterno potuit producere. Praeterea non minoris virtutis est Deum ad creandum quam sol ad illuminandum. Sed si sol esset ab aeterno et ex aeternitate illuminasset: 3° cum Deus ab aeterno sit, ab aeterno potuit mundum creare, 2^a pars antecedentis scilicet ex parte rei quae creatur nullam esse repugnantiam, ita probatur. Et aliquid esse productum ^{sive} inter genitum, ab aeterno ut patet in verbo Dei quod ab aeterno genitum est a patre: 4° non implicat contradictionem esse aliquid productum a Deo ab aeterno, nec obstat quod creatura omni essentialiter distincta sit a Deo: verbum autem non sit rei essentialiter distincta a patre, nam si sol ab aeterno fuisset ab aeterno produxisset splendorem essentialiter. 3^a v^o pars antea. quod si nulla sit repugnantia ex parte creationis, bati q^o si aliqua esset proveniret ex eo quod si aliqua creatio sit productio ex nihilo, sine enim videtur sequi id quod creatur, habere esse post non esse, sed hoc nihil efficit, igitur nulla est repugnantia: ex parte creationis, Min. suadet quod particula ex nihilo cum dicitur creatio esse productio ex nihilo non sumitur affirmative quasi dicat ordinem termini a quo ut dicimus hominem ex non homine: sed sumitur negative ut notavit D. Anselmus cap. 8. sui monologij pro eo quod quod non ex aliquo, quo pacto nullus ois. ponitur ordo eius quod creatum est ad ipsum nihil quasi oporteat ut prius fuisset nihil, et postea aliquid.

* a se distinctu

Particula cum sumenda est negati

Sed aduersus hanc assertionem argumentabitur aliquis in ita: si aliquid per creationem ab aeterno esse potuisset haberet prius suae creationis: implicat autem contradictionem esse ab aeterno, habere suae durationis prius, licet enim duratio ab aeterno infinita est a parte ante, quare non potest habere prius: igitur non potuit aliquid ex aeternitate esse productum a Deo. Maior probatur quia sit creatio in instanti: 1° si quid prius

quidpiam eēt creatū ab aeterno daretur instans talis creatio; sed tale instans nō
esset aliud quam instans quod fuit mutuum durationis talis rei, impossibile enim
rem creatam durasse antequam eēt creata: 9° si quidpiam eēt ab aeterno crea-
2° argum^{to} tum Saboret prius sua durationis. Præterea si quidpiam eēt creatū ab aeterno
nō simul fieret, et eēt factum, alioum si prius fieret quam eēt factum prius nō
eēt, quam eēt, et ita nō eēt ab aeterno. sed ea quæ simul sunt et facta sunt fuit
in instans: 9° si aliquid creatum eēt ab aeterno daretur instans in quo primo
creatum eēt, & ex consequenti quod eēt prius durationis eius: sed implicat con-
tradictionem Sabore prius durationis, & eēt ab aeterno creatum: 9° nō potuit quid
quam ab aeterno eēt creatum. **Q**

3° si Deus quidquam creasset ab aeterno creasset illud necis, & nō libere, con-
sequens ē impiū: 9° nō potuit quidquam ab aeterno eēt productum. Maior pro-
batur; si Deus creasset quidpiam ab aeterno, nō potuisset nō creare; 9° necis
creasset & nō libere: Antecedens probatur. Si Deus potuisset nō creare illud
vel potuisset, postquam creasset, vel antequam creasset, vel dum crearet, nō post-
quam creasset quia ad præteritū nō ē potia; nec antequam creasset q̄ nullo
duratio datur, ante creationē ab aeterno, nec deniq̄ dum crearet, nam tunc mi-
nus iam eēt, res autē quandū ē necis ē, ut ex cap. ultimo primi libri de
interpretatiōe patet. **Q**

Itemq̄ vel illa duratio in quo Deus crearet eēt aeternitas, ut respondet ma-
durationi diuisibili vel indiuisibili, non indiuisibili, nam alioquin daretur
misiūm aeternitatis, nec ut respondet indiuisibili; nam vel ea eēt finita vel infi-
nita, non finita, tum q̄ Saboret prius, finita daretur principū aeternitatis,
tum etiam quia in mediocitate quæ ē versus nos, seu posteriori nō potuisset nō
creasse, cum in priori p̄ iam creasset, & ad præteritū nō det̄ potia, nec etiam
eēt infinita quia in quavis parte post̄ eius durationis nō potuisset nō creasse
eo quod in alio priori iam creasset, nec ad præteritū det̄ potia: igr̄ si Deus
quidquam ab aeterno nō potuisset nō creasse illud. **Q**

4° Probabit aliquis nō posse quidquam ab eo creari atq̄ adeo nec ab aeterno:
quia si posset aliquid ab eo creari sequeretur infinitam distantiam, ex cer-
to hō posse pertransiri, sequella probatur. Inter nihil et aliquid ē distantia et infinita;
sed creatio ē collectio a nihilo ad aliquid: 9° daretur transitus infinita
distantia. Maior probatur. Nam ideo creare arguit potiam infinitam, soli q̄ Deo
conuenit quia ē infinita distantia a nihilo ad aliquid. **Q**

Pro solutiōe in^o primi argumenti aduertim^{us} ē oia quæ ab eo creantur quæ
quā diū

quandiu inrorum na sunt a deo causari non quidem quasi semper recipiant, aliud et aliud esse sent. n. Hoc modo res successiva, & non permanentes, sed quod semper a deo recipiant ee quod a deo habent ita ut si deus aliquando suspende- ret suum influxum continuo in nihilum redigerentur, non secus ac lumen a sole productum quandiu e causatur a sole non quasi recipiat aliud atq; aliud ee; nam hoc modo eet lumen, res successiva, sed quod semper a sole recipiat illud ee quod habet, ita ut si sol a suo influxu cessaret lumen periret //

Aduertm e deinde: conseruationem qua deus conseruat res creatas, e ipsom nunci cado denubilo idem ee quod iam habebant duo quiddam meludere. Imprimis quod ex nihilo eis conseruatur ee, deinde conseruatur illud ee, quod iam habebant, unde fit ut in instanti, in quo primum deus creauit res non dicerentur proprie a deo conseruari, licet n. tunc eis conseruet ee ex nihilo no tn conseruet ee quod iam antea haberent. //

Aduertm e 3o loco creationem poee summi duobus modis: Alt. prope pro ut desinguitur a conseruatione, quo pacto creatio e productio eius ee quod antea non erat, & ex nihilo, quales fuit illa actio qua primo deus creauit totum orbe qua creatio vocari solet creatio cum nouitate eendi eo quod per ipsam semper producit ee nouu. Alt. m. sumit creatio late prout comprehendit creatio nem prope sumptam, et conseruationem, quo modo creatio e collatio alicuius ee ex nihilo, siue sit eius ee, quod antea non erat, siue eius quod antea erat. quo pacto sumpta creatio fatentur communiter theologi cum Bino Augustino Super Genesim ad litteram caelos Sodie creari eo quod Sodie accipiant ee a deo ex nihilo, resq; omnes creatas, q; andiu sunt tandiu creari.

Hic igr ita explicatis ad primu Argumentum neg. e maior q; ad probationem In negandum e antecedes, nam si intelligatur de creatione prope sumpta, concededa e eam fieri in instanti, ac proinde argumentum recte probare nihil potius de creari ab aeterno creatione prope sumpta: si v. intelligatur de creatione late sumpta negan dum eam necrio fieri in instanti: Potest n. fieri in tempore infinito, quo pacto data fuisset creatio si aliquid ab aeterno fuisset creatum. //

Ad 2um argumentum concessa maiori desinguenta e minor Nam si sensus e lo- que simul sunt et facta sunt fieri solum per instanti, falsum e. si aut sensus e in quocumq; instanti sunt recipere etiam suu ee. Hec conseq facta ee, vera quidem est: sed inde non colligitur si quidpiam sit ab aeterno creatu dari in instanti in quo primum sit creatum. Et enim si caelum ab aeterno eet creatum, ita eet creatu per spm infinitum ut in quocumq; instanti illius sporis reciperet totum ee no tn